

Minnen från pionjärtiden

När jag blev med sommarstuga

Den som i dag köper eller ärver en stuga på Håtö kan nog inte föreställa sig hur det var i slutet av 1950- och i början av 1960-talet. Nu finns det elektricitet, kylskåp, frys, vatten indraget. Då fanns det ingenting annat än brunnar med handpump. Vi började alla med ingenting men med en stor portion entusiasm. Vi älskade varje kvadratdecimeter av våra tomter och planerade och planerade.

Själv blev jag genom jobbet erbjuden att få köpa ett härbre från Rättvik, en stockstuga, kanske från slutet av 1700-talet. Alltså for jag upp till Rättvik en lördag och förälskade mig trots ösregnet genast i en fönsterlös skapelse med spåntak. Detta var på försommaren. Det var bara att slå till.

I september kom stugan, nedtagen stock för stock, på en långtradare till Håtö. Far och son snickare medföljde för att resa härligheten. Jag hade ordnat logi åt dem på stadshotellet i Norrtälje. Deras uppgift var enbart att resa huset och lägga på nytt tak. Med spåntak fick man inte ha någon eldstad.

Jag trodde att någon från trakten kunde hjälpa till med inredningen men ingen i Roslagen vågade sig på detta. Så det var bara att kontakta dalmasarna igen. De återkom alltså i juni året därpå och ordnade med murare från Stockholm som de kände till. Men den här gången ville de absolut inte bo på hotell. De ville sova på golvet i "övervåningen". Med sig hade de också en lärling. Dessa tre bodde i det oinredda huset, murarna fick bo i tält och jag sov i grannens uthus på en tältsäng. Jag som var van vid enmanshushåll blev ombedd att vara kocka för fem arbetskarlar under en hel vecka. Kök: en stor låda som fick tjänstgöra som underlag för fotogenköket, matbord och diskbänk.

Vid första besöket blev dalkarlarna god vän med grannen som hade båt. De var roade av att fiska och hade med sig nät, och jag hade ju fiskevatten. De ville jag skulle vara med i båten. Jag sade:

"Jag har ingen fiskelycka med mig men ni kan ju inte få mindre än ingenting". Då förlorade de nätet. Efter arbetsdagens slut var de ute och draggade och hittade nätet. Det lades ut igen och nästa morgon (före klockan 7) var det fullt med abborre, som de ville ha till frukost klockan 9! Fick låna en "fjällare" av en snäll granne.

När snickarna gjort sitt och murarna sitt var ingen på Håtö lyckligare än jag att kunna flytta in på mitt kära Ängsbacka.

Bygglov hade jag inte vågat tänka på. Huset hade ju två "våningar". När jag kommit något så när i ordning - min mamma var med och skulle sköta hushållet - cyklade jag ned till Granberg, byggnadsnämndens ordförande, i Spillersboda med någon slags ritning som jag fått vid köpet. Han murrade väldigt. Dels hade jag inte sökt bygglov i tid och dels var huset för högt. Två våningar var inte tillåtet. Ett par dagar senare kom Granberg för att titta på huset. Mamma fattade galoppen och satte genast på kaffepannan. Hon var i samma ålder som Granberg och de hade så mycket att prata om. När G. tagit farväl gick han upp i backen. "Det är inte för högt" sade han och innan han svingade sig upp på cykeln stack han åt mig ett papper - bygglovet.

Kerstin Olsson

Socialt liv på Håtö i början av 1960-talet.

När 67 tomtägare hade sammanförts på Håtö, hade Rexed ännu inte kommit med sin du-reform. Så det blev ett evigt titelbortläggande. Många hemmafruar bodde hela sommaren på landet för att barnen skulle komma på grönbeta och de som bodde i början av området kände inte dem som bodde långt uppe i skogen och gick och hade ganska tråkigt. Så jag ordnade ett försystringsparty. Eftersom det skulle vara en "fin" tillställning, skulle det vara hatt - hemmagjord från naturen. Det kom 26 damer med de skönaste skapelser på huvudet. En hade en hatt flätad av gräs med en stor röd pion som prydnad. Självt gjorde jag det enkelt för mig och hade ett rabarberblad. Som örhängen rädisor. Bryggkaffe eller TV-kannor var inte uppfunna på den tiden men jag hade en 6-liters emaljerad kaffepanna, så kaffet räckte för alla. Göran Dalén filmade evanemanget. Finns filmen kvar?

Ett par veckor senare ringde det i min koskälla som jag hade uppe i köket. Ett par förhoppningsfulla ynglingar i 10-årsåldern tyckte att nu "hade de vuxna fått sitt så nu var det barnens tur". Det var bara att rusa runt på området och inbjuda alla barn jag såg till ett trollparty. Mest minns jag den stiliga svans en unge hade, gjord av ett tjockt rep. En annan hade just fått en blänkande rustning, så han kom i den.

Efter detta blev det tradition med barnkalas på Ängsbacka. De barn som plockat blommor till majstången var automatiskt inbjudna. Ett år ringde en djupt olycklig flicka på och undrade om hon fick komma med. Hon hade varit utomlands över midsommaren och hade ju inte plockat blommor. Jag sade: "Om du varit hemma, hade du självklart plockat blommor, så det är klart du är välkommen på kalaset". Barnen tyckte det var roligt att komma till min gamla stuga. Vi drack saft och åt hemmagjord tårta och spelade "löjliga familjerna". När Pippi Långstrump-visan var aktuell, ställde sig den ena ungen efter den andra på tröskeln, som var som en liten estrad och sjöng "Här kommer Pippi Långstrump" Vid dessa tillfällen klädde jag mig i Vingåkersdräkten och barnen kände sig som ärade gäster.

Egentligen var tiden före elektrifieringen den roligaste, då var och en fick roa sig själv. Sedan blev det TV

Kerstin Olsson